

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

Colonelul Ion Pantazi și „Declarația de la Budapesta”

Prof. univ. dr. Tudor NEDELCEA¹

Suspect de surprinzător (sau nu?!), „Declarația de la Budapesta”, din 16 iunie 1989, a devenit un subiect tabu, iar inițiatorii și semnatarii ei „vedete” ale românismului, cărora li se organizează expoziții, festivaluri sau chiar li se ridică statui, cum este cazul Monicăi Lovinescu, cu un festival ce-i poartă numele și un bust la București, în condițiile în care Ștefan cel Mare și Sfânt („atletul ortodoxiei”, cum l-a numit Papa) sau Regina Maria, cu rol hotărâtor în formarea României Mari, nu beneficiază de astfel de „atenții”. La Craiova i se organizează un festival, deși fosta de la „Europa liberă” n-are nicio legătură cu Bănia, în detrimentul lui I.D. Sîrbu, Marin Sorescu, I.L. Caragiale, personalități de marcă. Așa cum a demonstrat universitarul Alexandru Amititeloaie („Lumea”, 20, nr. 6, 2014, p. 84-91), Declarația este un act de trădare națională. A fost semnată la 16 iunie 1989, nu întâmplător, ci cu prilejul ceremoniei de reînnoire a fostului lider maghiar, Imre Nagy (românilor nu li se permite nici să rostească numele mareșalului Antonescu; basarabeni i-au pus însă în cântec: „Nistrule, apleacă-ți malul / Ca să treacă mareșalul”). La 4 iulie 1989, trei dintre semnatari (Ariadna Combes, Ion Vianu și Dinu Zamfirescu) merg la fostul rege Mihai pentru semnătură. Declarația a fost transmisă în limba română la 18 iunie 1989, direct de pe frontiera comună româno-maghiară, prin posturile BBC și „Europa liberă”, iar a doua zi textul declarației a fost publicat în presa maghiară. Nuanțele iredentiste ale Declarației sunt evidente: „Transilvania a fost și este un spațiu de complementaritate [...]. Dreptul la o reprezentare politică autonomă și la autonomie culturală a fiecărei națiuni trebuie garantat”.

Cei șase semnatari ai actului de trădare națională sunt: Stelian Bălănescu (Cercul român din RFG), Mihnea Berindei (fiul acad. Dan Berindei, vicepreședinte al Ligii pentru Apărarea Dreptului Omului în România), Ariadna Combes (fiica Doinei Cornea, vicepreședinta aceleiași ligi), Mihai Korne (directorul revistei „Lupta”), Ion Vianu (fiul lui Tudor Vianu, reprezentantul Ligii pentru Apărarea Drepturilor Omului în România, cu sediul în Elveția), Dinu Zamfirescu (membru al biroului LDHR, membru PNL). Alături de aceștia, și-au mai pus semnătura: Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Neagu Djuvara, Paul Goma, Eugen Ionescu, Vladimir Tismăneanu, Doru Braia etc.

Exilul românesc pe care-l proslăvim necritic n-a reacționat cu mici excepții: Ion Rațiu, ardelean, care cunoaște din plin politica iredentistă maghiară, s-a pronunțat: „Declarația a făcut un mare deserviciu istoriei și chiar viitorului poporului român. E prima dată când un grup de români a recunoscut implicit că Transilvania nu e pământ românesc, că ne-am format acolo împreună cu ungurii” (ziarul „Românul liber”, Londra, V, nr. 9, septembrie 1989). Au mai luat atitudine din diaspora românească doar Liciniu Faina, Alexandru Miele, Coriolan Brad. Atitudinii civice, corecte și necesarea lui Ion Rațiu s-a alăturat și un alt mare român, ofițer, „beneficiar” al pușcăriei bolșevice din Țară.

Ion Pantazi este fiul Adrianei și al lui Constantin Pantazi (nepoții filosofului Constantin Rădulescu-Motru). General de corp de armată, Constantin Pantazi, născut la 28 august 1888 la Călărași, a ajuns ministru al Apărării Naționale (23 ianuarie 1942 – 23 august 1944), fiind arestat din ordinul regelui la 23 august 1944 și judecat în „lotul Antonescu”. La 1 iunie 1946, Tribunalul Poporului din București îl condamnă la moarte, dar i s-a comutat pedeapsa capitală în muncă silnică pe viață. A murit în 1958, la închisoarea din Rm. Sărat, în condiții umilitoare, ca toți deținuții politici dintr-un regim bolșevic. În satul Colareț, com. Târna din Mehedinți, gen. C-tin Pantazi și-a construit un conac, unde, în timpul războiului, avea legături telefonice și telegrafice cu Berlinul, conac ras de pe fața pământului de „armata roșie eliberatoare”. Soția sa, Adriana Pantazi, a efectuat munci umilitoare (încărcător de

¹ Tudor Nedelcea (pseudonime: N. Tudor, Teofil Mehedințeanu, N. Theodorescu) s-a născut la 23 martie 1945, satul Valea Ursului, com. Târna/Mehedinți, membru USR: 1993, critic și istoric literar, editor; domenii de creație: istorie literară, istoria cărții, istoriografie, istorie bisericească, problematica românilor de pretutindeni. În 1983 susține teza de doctorat: Geneza ideilor social-politice și filosofice în literatura română veche (la Dan Simonescu). Lucrează la: Biblioteca județeană „Aman” din Craiova (1969-1970), Arhivele Statului din Craiova (1970-1972), Direcția Generală a Presei și Tipăriturilor (1972-1974), director la Biblioteca „Aman” (1974-1985), bibliotecar la aceeași instituție (1985-1988), redactor și redactor șef la Editura „Scrisul Românesc”(1988-1997), cercetător științific la Institutul de Cercetători Socio-Umane Craiova al Academiei Române (din 1999). În paralel, a fost cadru universitar (1996-1999), este fondatorul și președintele Fundației „Scrisul Românesc”, vicepreședintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, a fost membru în Adunarea Națională Bisericească și în Consiliul Național Bisericesc al Patriarhiei Române (1990-2008), membru în Adunarea Eparhială a Episcopiei Severinului și Strehaiei (din 2007), membru al Centrului Academic Internațional „M. Eminescu” de la Chișinău, în comitetul director al Congresului Spiritualității Române etc. Articol redirecționat de prof. univ. dr. Nicolae DIMA 2 iulie 2024 (Vezi Cetatea Cavalerilor nr.25/septembrie 2022)

AVRAM IANCU - 200!

vagoane, bucătăreasă), fiind ajutată discret, dar riscant, de adjunctul ministrului Transporturilor din acea vreme, Mihai Mihăiță (originar din satul vecin, Valea Ursului), actualmente președintele Academiei de Științe Tehnice și președinte AGIR.

Ion Pantazi (26 iulie 1920, București – 9 august 1996, München) a fost ofițer și publicist, absolvent al Liceului militar din Cernăuți (1940) și al Școlii militare de Ofițeri de Cavalerie cu gradul de sublocotenent (1942), a plecat pe front în cadrul Regimentului 9 Roșiori, avansat locotenent la 10 mai 1945, decorat cu: Ordinul „Coroana României”, cls. V; „Steaua României”, cls. V; „Ordinul Mihai Viteazul”, „Crucea de Fier”. La 1 martie 1946 este scos din armată, exmatriculat de la Facultatea de Drept (anul V) și arestat, executând 16 ani de detenție, eliberat la 1 iunie 1964. După ieșirea din închisoare, a lucrat ca miner, maestru-miner la hidrocentralele de la Argeș, Lotru și Someș. A fost pensionat pe caz de boală. După 11 cereri respinse, primește, în aprilie 1978, pașaport turistic, de care profită și rămâne ca azilant politic la München.

Ca ziarist, a debutat la ziarul „Stindardul” (înființat și condus de Ion V. Emilian între 1959-1985), colaborând și la „Curierul” din Los Angeles, iar în octombrie 1985 a scos propriul ziar, „Stindardul românilor” (1985-1988). N-a reușit să unească exilul românesc. Mort la München, urna i-a fost depusă la Cimitirul Ghencea militar. „Sunt recunoscător comuniștilor pentru regimul ce mi l-au aplicat, deoarece aici am învățat să nu-mi fie frică de viață, oricât de grea ar fi”, scrie el în vol. Am trecut prin iad (Editura Dacia, 2003). Și nici frica de a spune adevărul.

Ion Pantazi a reușit să scoată din închisoare memoriile tatălui său, publicate în 1999 cu titlul Cu mareșalul până la moarte. (vezi Tudor Nedelcea, Gen. C. Pantazi în memoria unchiului său, filosoful C. Rădulescu-Motru, în vol. Tudor Nedelcea, Printre cărți și oameni, I, Iași, TipoMoldova, 2014, p. 293-296).

Ca marea majoritate a românilor nevoiți să trăiască în exil, Ion Pantazi a urât regimul politic impus în România de tancurile sovietice, cu acordul liderilor americani și britanici, dar și-a iubit Țara, dovada peremptorie articolul-atitudine Declarația de la Budapesta, pe care-l publicăm mai jos:

Declarația de la Budapesta de Ion Pantazi

La 16 iunie 1989, șase români în exil și anume: Stelian Bălănescu, Mihnea Berindei [fiul acad. Dan Berindei], Adriana Combes [fiica Doinei Cornea-Iuhash], Mihai Korne, Ion Vianu [fiul lui Tudor Vianu] și Dinu Zamfirescu s-au deplasat la Budapesta, unde au semnat o „declarație”, împreună cu reprezentanții „Frontului Democratic Maghiar”, pentru îmbunătățirea relațiilor româno-maghiare.

Din partea maghiară au semnat: Antal G. László, Balogh Julia, Biró Gaspár, Für Lajos, Iliyes Maria, Jeszenszky Gyula, Molnar Gustav, membri în conducerea Frontului Democratic Maghiar.

Spicuim din această „Declarație”:

Românii și Maghiarii s-au format în același spațiu geografic.

Transilvania este un spațiu de complementaritate.

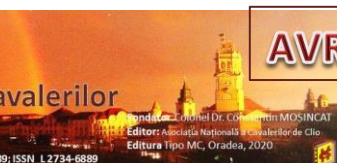
Trebuie garantat dreptul la o reprezentare politică autonomă și la autonomie culturală a fiecărei națiuni. Realizarea acestei „Declarații” implică școlarizarea de toate gradele în limba maghiară, inclusiv reînființarea Universității maghiare din Cluj.

După cum scrie revista „Dialog”, „ulterior și alte persoane și organizații s-au alăturat acestei declarații: Rockenbauer Zoltan și Vagvolgyi Andras din partea Federației Tineretului Democrat, Partidul Liber Democrat, Asociația Maghiarilor din Transilvania, prin președintele Kiss Béla și secretarul Spaller Arpad, întregul colectiv redacțional al revistei „2000”, Bojtar Endre, șeful secției pentru Europa răsăriteană a Institutului de Istorie Literară, prof. Béla Kallman.

Din partea românească: Dan Alexe, Daniel Boc, Theodor Cazaban, Matei Cazacu, Antonia Constantinescu, Sofia Cesianu, Florica Dimitrescu, Neagu Djuvara, Paul Goma, Virgil Ierunca, Eugen Ionescu, Marie-France Ionescu, Monica Lovinescu, Bujor Nedelcovici, Adrian Niculescu, Alain Paruit, Alex. Sincu, Sanda Stolojan, Vlad Stolojan, Vladimir Tismăneanu, Ileana Vrancea, George Barbul, Doru Braia, Dina Brătianu-Missirliu, Alexandru Missirliu și Ileana Verzea.

Textul declarației a fost transmis în limba română către România, direct de pe frontiera maghiaro-română, în ziua de 18 iunie, prin postul de radio B.B.C., iar în aceeași seară a fost difuzat și de către postul de radio Europa Liberă.

La 19 iunie, textul declarației a fost publicat în principalele ziare maghiare.

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

În ziua de 4 iulie, trei dintre cei șase români care au elaborat împreună cu Forumul Democratic Maghiar declarația de la Budapesta, au fost primiți de M.S. Regele Mihai. Ca urmare a acestei primiri, a fost difuzat următorul COMUNICAT DE PRESĂ:

„Marți 4 iulie 1989, Majestatea Sa Regele Mihai a primit la reședința Sa de lângă Geneva o delegație din grupul românilor care au redactat la Budapesta o declarație comună împreună cu Forumul Democratic Maghiar.

Această delegație compusă din d-na Ariadna Combes, dr. Ion Vianu și Dinu Zamfirescu, a înmănat Majestății Sale textul declarației de la Budapesta.

Majestatea Sa Regele a aprobat întru totul conținutul declarației, care exprimă convingerile sale privind relațiile între popoarele român și maghiar, amintind în plus egalitatea de drepturi a tuturor cetățenilor români înscrisă în Constituția României din 1923, precum și scrupuloasa sa aplicare în timpul monarhiei.

Foarte atent la evoluția situației atât din România cât și din Ungaria și în special la evoluția relațiilor româno-maghiare, Majestatea Sa și-a exprimat dorința să fie ținută la curent în permanență cu diferitele acțiuni ce se vor întreprinde în acest sens”.

Acest comunicat de presă a fost difuzat către România prin posturile de radio „Europa Liberă”, B.B.C. și „Vocea Americii” și a fost publicat de unele ziare occidentale.

Poziția ziarului „Stindardul românilor” față de această „Declarație” este categorică: „Nici o organizație sau Asociație din Exil nu este îndrituită de a discuta, cu atât mai mult de a semna o „Declarație” comună cu vreun partid politic, organizație sau asociație maghiară asupra viitorului celor două popoare. În această privință, numai reprezentanții oficiali ai unei Românie Libere și Democratice au dreptul legal de a negocia și semna vreo hotărâre asupra drepturilor și obligațiilor tuturor cetățenilor ce locuiesc pe teritoriul României.

După o luptă de zeci de ani, ungerii au reușit ca niște români liberi să declare nesiliți de nimeni, că cele două popoare s-au format în același spațiu geografic!

Domnii Stelian Bălănescu, Mihnea Berindei, Ariadna Combes, Mihai Korne, Ion Vianu și Dinu Zamfirescu au uitat că românii trăiesc pe meleagurile transilvănene de 2000 de ani, iar strămoșii lor de cel puțin 3000 de ani, în timp ce ungerii au ajuns pe aceste țărâmurii ca năvălitori și opresori, abia în secolele XI-XIII?

Cum își permit acești impostori să vorbească în numele poporului român și să semneze o DECLARAȚIE, care certifică teza maghiară propovăduită de atâta amar de vreme că românii și ungerii au venit în Transilvania în același timp?

Despre ce autonomie politică își permit să vorbească inconștienții „umanitariști și democrați”? Nu au avut oare toate drepturile ungerii în România, până la instalarea dictaturii lui Ceaușescu? Când a fost vreo Universitate ungurească la Cluj, pentru a o reinstaura?

Trebuie să recunoaștem cu francheță că ungerii au obținut o mare victorie prin această declarație și suntem convinși că vor și să o speculeze în viitor.

Trăim zile de mare amărăciune și dacă nu am cunoaște perfect inconștiența celor de mai sus, ar trebui să-i tratăm ca trădători, așa cum îi consideră cei din țară, ai căror conducători se pot împăuna astăzi ca singurii apărători ai drepturilor românești. Este posibil să oferi pe tavă impostorilor de la București această șansă, de a arăta poporului român trădarea Exilului?

Ce să mai vorbim de primirea lor în audiență, la cel ce vrea încă să mai domnească în România, cu prețul oricărui sacrificii?

Felicități de Regele Mihai, care vrea să fie ținut la curent cu orice nouă trădare și care s-a îmbulzit să dea un interviu Televiziunii maghiare, confirmând astfel încă o dată susnumita „Declarație”, românașii noștri sunt atât de inconștienți, încât se mândresc cu „progresismul” lor și sunt gata să ne „lipească” o nouă etichetă, pe care să scrie: „naționaliști șovini”!

„Majestatea Sa Regele Mihai” voiește astăzi să formeze un nou guvern „Petru Groza”, de data aceasta în exil? Are comuniști și are și liberali, să-i stăpânească sănătos. Ce contează „stângismul”, dacă are iz gorbaciovian?

Astăzi „Majestatea Sa”, care joacă din plin cartea „comunismului umanitar”, poate să formeze oricând un guvern în Exil, cu Paul Goma prim ministru și cu Dinu Zamfirescu la externe! Nu ar fi decât o reeditare a lui 6 Martie 1945. Va avea un viitor și sprijinul televiziunii „umanitare și progresiste” românești, condusă de Virgil Ierunca și Monica Lovinescu, care nu au întârziat să-și dea adeziunea la

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

noua vânzare a României. Istoricii Mihnea Berindei și Matei Cazacu vor scrie despre istorica declarație de la Budapesta binecuvântată de către „Majestatea Sa”.

Suntem naționaliști și nu ne este rușine să o afirmăm, dar nu șovini, rasiști, naziști sau antisemiți, așa cum acești domni ne etichetează. Vrem înțelegere cu ungurii într-un spirit de deplină egalitate, așa cum românii au dovedit-o între cele două războaie, dar spunem că nu noi (exilul), ci numai Țara, Liberă și Democratică, poate lua decizii, pe care să le transforme în Declarații, Convenții și Tratatate, și știm că nu ne este permis nouă, celor din Exil, să întreprindem astfel de acțiuni.

În interesul unei apropieri româno-maghiare trebuie depuse toate eforturile, de către întreg exilul românesc, dar această apropiere trebuie să vizeze lupta în comun pentru eliberarea țărilor noastre de comunism. Toate neînțelegerile între cele două națiuni trebuie discutate într-un spirit nou, atunci când țările noastre vor fi libere. Dorim din suflet o înțelegere cu ungurii, dar aceasta nu poate fi realizată decât de cei îndrituiți să o facă”. „Stindardul românilor” (München), nr. 28, noiembrie 1989. (Apud M. Ungheanu, Un război civil regizat? (Redefinirea revoluției), București, Edit. Romcartexim, 1997, p. 439-444).

Diaspora română face parte de drept din istoria și cultura noastră, trebuie să-i preluăm ca atare, marea majoritate făcând cinste țărilor lor de origine. Dar, credem, că-i necesar să-i preluăm critic, amintind și de faptele lor regretabile, de trădare națională, cum e cazul semnatarilor acestei Declarații. Îi considerăm eroi, le organizăm festivaluri, ștergem cu buretele acțiunile lor antiromânești (nu anticomuniste), sunt considerați repere morale (Despre Ion Rațiu sau I. Pantazi s-a scris tot atât de mult?!). Dacă pe Mihail Sadoveanu îl condamnăm pe drept pentru Mitrea Cocor (deși, se zice, că n-a scris-o, doar a semnat-o), dar îl considerăm un scriitor clasic, de ce n-am proceda așisderea și cu unele personalități din diaspora? De ce în toate antologiile sau în studiile despre diaspora românească sunt apreciați doar unii români din exil? De ce nu și istoricii sau oamenii politici care-au militat pentru românism? Sau Marian Popa, exilat în Germania, autorul Istoriei literaturii române de azi pe mâine (Fundatia „Lucașfăruș”, 2001, vol. 1-2)?! Ion Rațiu a mai făcut un gest notabil, de mare intelectual, patriot român. Revenit în țară după 1990, a convenit cu Ion Iliescu (cărui i se cere proces penal) să nu-l primească, ca rege, pe Mihai de România, întrucât s-ar fi pus în aplicare imediat textul Declarației de la Budapesta. Să ne reamintim că și Radu Câmpeanu s-a exprimat că dacă fostul rege Mihai vrea să se întoarcă în Țară spre a conduce spre posteritate să candideze la președenția României.

Andrei Păunescu ne avertiza să nu devenim „popor de somnoroase păsărele”. Cântăm „Deșteaptă-te, române!”, dar în zadar. Sfântul Ioan Paul cel Mare (Papa Ioan Paul al II-lea, cu origini românești) ne-a elogiat, numind România „Grădina Maicii Domnului”. Dar noi ce facem? Când urmăm urarea lui Eminescu: „Sus cu nația”?